

KAIP APSAUGOTI SAVO ARTIMUOSIUS NUO TYMŲ ?

Tymų infekcijos šaltinis - sergantis žmogus. Pagrindinis perdavimo būdas – oro lašelinis. Iš infekuoto asmens tymų virusas išsiskiria per kvėpavimo takus, pradedant pirmomis ligos dienomis, iš viso 4-7 dienas.

Liga prasideda ūmiai, aukšta temperatūra (39-40 °C). Ligoniai skundžiasi galvos, krūtinės, raumenų ir pilvo skausmais, kartais vemia, gali atsirasti traukuliai, sloga, varginantis kosulys. Akių junginės parausta, paburksta, traiškanoja, akys bijo šviesos, ašaroja. Kosulys kasdien stiprėja, kartais ligonis užkimsta, būna laringotracheobronchito (krupo) požymiai. Ligą galima diagnozuoti dažniausiai jau antrą trečią dieną atsiradus bėrimams (Filatovo-Kopliko dėmelėms), kuris būna 80-90% ligonių. Tymų susirgimų diagnozė tvirtinama pagal klinikinius ir laboratorinius kriterijus. Laboratorinių tyrimų rezultatai yra vertinami atsižvelgiant į skiepijimą nuo tymų.

Specifinių tymų gydymo priemonių nėra, taikomas simptominis gydymas. Tymų komplikacijos kyla arba dėl tiesioginio viruso poveikio, arba dėl bakterinės superinfekcijos. Tymai labai sumažina sergančiojo atsparumą bakterinėms infekcijoms, todėl dažniausia tymų komplikacija ir mirties nuo tymų priežastis yra pneumonija.

Tymų sukėlėjas priklauso *Paramyxovirus* šeimos *Morbillivirus* genčiai. Tai vieno antigeninio tipo RNR turintis virusas, mažai atsparus išorinėje aplinkoje. Tymų virusas itin lakus, todėl nesiekus specialių priemonių, jis ypač uždaroje patalpoje greitai pasklinda, plinta oro srautais, pavyzdžiui pastato ribose: koridoriais, laiptinėmis, ventiliacijos kanalais, instaliacijų šachtomis ir pan. Virusas labai jautrus karščiui, dezinfekcijos priemonėms, ultravioletinei radiacijai, todėl užsikrėsti lauke tikimybė labai maža. Tymų virusas patogeniškas tik žmogui.

Tymams imlūs yra ir vaikai, ir suaugusieji. Iki 90-95% imlių, imuniteto neturinčių asmenų, kontaktavusių su sergančiuoju tymais, suserga. Imliose populiacijose nuo vieno kontakto su tymais kyla iki 18 naujų susirgimų. **Jeigu asmuo yra imlus tymams, užsikrėsti užtenka 15 min.** ir daugiau, jeigu bendraujama artimai (veidas į veidą) arba būnama toje pačioje patalpoje. Tymais sergantis asmuo gali užkrėsti kitus dar 4–5 dienas iki ir 4 dienas po bėrimo atsiradimo.

Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie sveikatos apsaugos ministerijos Kauno departamento Užkrečiamųjų ligų valdymo skyriaus vedėja Orina Ivanauskienė pataria gyventojams:

- Pajutus pirmuosius ligos požymius, nedelsiant užsidėti ir ligos užkrečiamumo laikotarpiu (4–5 dienos iki ir 4 dienos po bėrimo atsiradimo) dėvėti medicininę kaukę, kad kuo mažiau virusų patektų į aplinką.
- Laikytis kosulio etiketo ir nepamiršti rankų higienos reikalavimų.
- Užtikrinti tinkamą patalpų vėdinimą ir valymą.
- Vengti masinio susibūrimo uždaroje patalpoje, daugiau būti gryname ore.
- Sąlytį su sergančiu tymais turėjusiems asmenims, įsivertinus savo skiepijimą ar sirgimo būklę, rekomenduojama kreiptis į savo šeimos gydytoją ir pasiskiepyti per 72 val. nuo

sąlyčio. Nesuspėjus pasiskiepyti per nurodytą laikotarpį, būtina išlaukti visą inkubacinį laikotarpį (21 d.) ir pasiskiepyti, jeigu nesusergama.

- Skiepytiems tik viena tymų vakcinos doze bei asmenims, nežinantiems ar sirgę tymais, rekomenduojama įsivertinti savo specifinį imunitetą prieš tymus, t.y. atlikti kraujo ėminio serologinį tyrimą dėl tymų IgG antikūnų kiekio nustatymo.

2019-03-25